

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalma részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, stb. i. teendők.

Nyilatkozatok soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések ára:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számoltatnak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

Harcziasság és testedzés.

Őseink harcziasságát és dicsőségét a magyar megőrizte a legújabb időkig is.

Századunknak mindazon hadjárataiban, melyekben a magyarok részt vettek, ezredeink győzelmes és veszített csatákban egyaránt kitűntek.

Magyar csapatok fejtették ki a legmaka-sabb ellenállást Olaszország és a Rajnavidék vértől ázott csatáit az első francia köztársaság és I. Napoleon hadseregeivel szemben. Magyar gránátos-zászlóaljak és huszárezredek képezték magvát Wurmer, Alvinczi és Károly főherczegek hadseregének. Ott valának a legvéresebb ütközetekben: Marengónál, Arcolenál, Lodinál, harczolva a század legnagyobb hadvezéri zsenijeit és kitűnő tábornokait ellen. Nem rajtuk mult, hogy a győzelem csak igen ritkán hajolt az osztrák fegyverekhez. Lovasságunk épenséggel min-

dig fölényen birt a francia fölött, gyalogságunk pedig az asperni, wagrami, lipcei és egyéb öldöklő ütközetekben, akár győzve, akár megverve, mindig dicsőséget aratott.

Magyar csapatok képezték több évtizeddel később magvát Radetzky hadseregének is. Hogy ugyanakkor nemzetünk véres szabadságharcában hogyan csillámlott föl újra teljes fényében a magyar faj harcziasságának dicsősége: azt fölösleges kiszínezni. Örökre fognak regélni róla a szolnoki, isaszeghi, tápió-bicskei, nagysarlói, branyiszközi, komáromi, budai, piskii, nagyszebeni stb. ütközetek.

Ezredeink történetében még az 1859-diki és 1866-iki hadjáratokban is sok ragyogó példájával találkozunk a magyar bátorságnak, ámbátor csapataink akkor lelkesedés nélkül, lehangolva, sőt ellenszenvvel az osztrák zászlók ügye iránt vonultak harczba. S az sincs feledve, mily fényesen váltak be a magyar ezredek a dalmáciai és boszniai harczokban.

Minden érdekünk azt követeli, hogy fajunk és nemzetünk e harcziasságának erényei el ne mosódjanak a polgáriasság tagadhatatlan pulhító befolyása alatt. A magyart minden időben jellemzett katonai erények kétségteletlenül első sorban a faji jellegre vezethetők vissza. Kizárólag azonban a bátorság, a hősiesség, a támadási hæv, a furor hungaricus mégsem a vérnek, vagy mondjuk bizonyos szellemi tulajdonságoknak produktuma.

Van hozzá köze a physiumnak is. Elpuhult, testileg degenerált, a háboru rendkívüli fáradságot el nem bíró népek fegyvereseje mindig hátrányban volt és lesz a harczban. Valamennyi hódító jellegű birodalom tehát oly állandó jellegű fegyveres erőnek szervezésére törekedett, mely szakadatlan testedzés és fegyvergyakorlatok által megőrizze és fentartsa a katonai erényeket. És tényleg ezen

fegyveres erő segítségével nyerték e birodalmak, illetőleg hadvezérek a döntő csatákat és hatalmi fölényüket.

Ily csapatok valának Nagy Sándor hírneves phalanxai, a rómaiak dicsősoruzott légioi, Mátyás királynak rettegett fekete hadserege, a hódító szultánok félelmetes janicsárjai, Gusztáv Adolf svéd ezredei stb., a miket az újabb hadseregek elite-csapatjai, minő pl. I. Napoleon gárdája vlt, követtek.

Az általános fegyverkötelezettség, mondhatni maguknak a nemzeteknek fölfegyverzése, az imént említett rendszer fontartását lehetetlenné tette. Száz ezreket és milliókat nem lehet tíz-husz évig egyfolytában a zászlók alatt tartani, mint régebben 50—60,000 embert. Ma tehát a katonai kormányzat törekvése mindenütt az, hogy az országok fegyverbíró fiatalsága, a tényleges szolgálatnak aránylag rövid ideje alatt, ugyanazon ügyességet, gyakorlottságot, edzettséget és katonai szellemet sajátítsa el, mint a régi hadseregeknek 8—10—20 évig szolgált csapatai.

Ez okból a három évi szolgálati idő a katonára nézve nemcsak a tanulás és gyakorlatok, hanem egyúttal a testedzés korszaka is. Ezen idő alatt kell megszereznie az ellenálló képességet az esetleges háboru fáradságainak elviselésére. Ezen idő alatt kell vagy legalább kellene hozzászoknia fagy és hőség, álmatlanság és szomjúság, erőtetett menetek és a teljes felszerelés súlyának elviseléséhez. Szóval ezen rövid idő alatt kellene minden tekintetben bevégzett katonaként válni azoknak is, a kiket a polgári élet többé-kevésbé elpuhított.

A társasági fegyvergyakorlatoknak, mint a háboru legjobb előiskolájának, tehát nagyfontosságú céljuk van úgy a harczászati kiképzés, mint a testedzés szempontjából.

A „Szekelyföld“ tárczája.

Barangolás Erdélyben.

I.

Az utazás éppen annyira tudomány, mint a klasszika-filológia. Mind a kettőt nehéz megtanulni, de a klasszika-filológiát mégis könnyebb, mert ez könyvből is elsajátítható, ellenben a ki az utazásban tudós akar lenni, annak drága pénzen, a maga kárára, gyakorlatilag kell megszerezni az ismereteket. Vannak azonban igen sokan, a kik egyáltalán nem képesek megtanulni az utazás tudományát. A kik a legkisebb távolságokra is sok bajjal, sok podgyászszal, sok költséggel mennek. A kik vagy lekésnek a vonatról, vagy két órával hamarabb letelepedeznek az állomáson, vagy más vonatra ülnek fel. A kik még akkor is kiabálnak a hordár után, mikor az a pakkokat régen berakta a kocsiba s odabent várja a borraalóját. Ezek sohase tanulnak meg utazni. Legkevesebb öt darab pakkal kelnek utra s éppen azt felejtik otthon, a mi a legszükségesebb. Az ilyen ember jobb ha otthon marad, mert az utazás neki csak méreg és boszúság.

Ilyen gondolatokkal foglalkoztam, mikor a vas-utra ültem azzal a szándékkal, hogy Erdélyt meglátogassam. Mellettem egy kitűnően öltözködött öreg ur ült, a ki nagy vigyázattal egy virágcserepet tartott a kezében. Alig hogy feléje fordultam, megszólalt:

— Higyje el, hogy ennek a kis zöldségnek, itt a cserépben, gyönyörű szép virága van.

Ez a megjegyzés igazán zavarba hozott. Mi közöm az ő cserépéhez?

— Kérem, kérem . . . én elhiszem, de nem látom be . . .

— Majd mindjárt be fogja látni. Én Esztergom-ból jövök és Szolnokra megyek. Egyik lányom küldi ezt a viaszvirágot a másik lányomnak. Nagyon kényes portéka, s az egész uton fogni kell, mint a kis gyereket. És nézzon ide, mit kell fognom? Egy oly nyomorult, jelentéktelen kis zöldséget, hogy szinte röstellem. Már eddig öten megkérdeztek az utasok közül, bizonyos számú, gunyos mosolylyal, hogy mit czipelek. Persze mindenkinek feltűnt, hogy egy kifogástalan uri ember holmi petrezselymet hurezol. Pedig ha tudnák, milyen gyönyörű virága van, mindjárt belátnák, hogy érdemes fogni akár Amerikáig is. Most már belátja . . .

— Belátom, hogyne látnám? — feleltem s jóízűen nevettem szerencsétlen utasársamon, aki

Esztergomtól Szolnokig kénytelen igazolni: magát, hogy miért tartja a cserepet — sőt ha megunta, segítke is vinni. Én fogom, ön meg majd magyarázza az új utasoknak.

Az öreg ur hálás mosolylyal átadta a kényelmetlen virágot, s Szolnokig nem is kérte vissza. Szerencsére nem jöttek utasok s ő hálás köszönettel vette át tőlem a csenevész növény, melynek olyan szép virágai lesznek.

— Elfogad tőlem egy tanácsot? — kérdém válsákor.

— Szívesen.

— Csak akkor utazzék vissza Esztergomba, ha már kinyitak a viaszvirágok.

— Soha! Többet én viaszvirággal nem megyek, inkább pincsit viszek az ölemben. Arról mindenki látja, hogy kutya.

Kiszállt. Ott várta a lánya. Igen szép lány volt, ezért biz én elvinném ezt a viaszvirágot Predealig is.

Új utas ült be, a ki azon panaszkodott, hogy Szolnokon rengeteg sok a pálinkamérés, mely valósággal öli a népet. Ez a hatóság dolga — gondolám és elaludtam.

II.

Hajnalhasadtakor ért a vonat Erdélybe. Atmen-tem az étkezőkocsiba, hol a sokat hányt-vetett

Aránylag rövid idő alatt csodákat azonban nem lehet művelni. Nagyon kíváncsi volna tehát ez okból, hogy midőn Magyarországon is mindinkább jelentkeznek a modern polgáriassal járó foglalkozások és életmód puhító hatása, fiatalságunk már az iskolában előkészítették a katonai szolgálat táradalmainak elviselésére.

A tornázás kétségkívül jó eszköz e cél elérésére, de magában véve nem elegendő, egészen eltekintve attól, hogy számos iskolában inkább játék-, mint komoly testedzés-ként üzik.

Fiatalságunk testi kiképzése még mindig messze mögötte áll nemcsak az angolnak, de sok tekintetben a németnek, svájcinak, sőt a francziának is.

Nem elegendő, hogy fiatalságunk hetenként egy-két órán jobbadán zárt helyiségekben tornázzék. Hozzá kell szoktatni korán és fokozatosan hosszabb menetekhez hidegben és melegben egyaránt. Utánozni kell pedig mindenekelőtt a francziaországi „bataillons scolaires” hasznos és fontos intézményét, mely a fiatalságnak már az iskolában egész katonai nevelést ad, rászoktatja a fegyelemre, megismerteti vele a katonai fordulatokat és a löfegyvernek kezelését.

Ez az intézmény korántsem katonásdi játék, hanem hasznos előkészítés a katonai pályára. Elvonja a fiatalságot léha időtöltéstől és korán megadja testét, fölkelte benne a katonai erényeket.

Gróf Csáky közoktatásügyi miniszter nagy érdemeket szerezne magának hazája körül, ha ezen fontos intézményt nálunk meghonosítaná.

A közigazgatási reformjavaslatok első sorozata közvetlenül a delegációk ülészakának befejezése után fog letétetni a képviselőház asztalára. A miniszterelnök ez alkalommal, hír szerint, részletes előterjesztésben fogja a házzal megismertetni a reformok egészségének rendszerét és vezérelveit. Reformjavaslatoknak a parlamenti tárgyalás napirendjére való kitűzése a jövő év elejére van kilátásba véve.

Rambovszkyt, az ismert vendéglőst találtam főpinczérül alkalmazva. Ez étkezőkocsik személyzete egyáltalán egy év alatt teljesen magyarra lett. Azelőtt csak németek és francziák voltak alkalmazva. Elrobogtunk a gyönyörű fekvésű Segesvár mellett, mely ó-német házcsoportjaival és templomaival meglepi az embert. Az állomáson a kis szász leánykák ugyancsak kínálhatták a friss vizet és az ujságot magyarul. Tán többet se tudnak a mi nyelvünkön, de ennyi elég a tanfelügyelőnek. Segesváron túl a verőfény beragyogja a gyászos csatatér. És beragyogja a nagy, domináló bronzoroszlánt, mely ide látszik a magaslattól. Talán a magyar vitézséget hirdeti? Nem, hanem azt, hogy ott esett el Skariatín orosz generális.

Jobbra-balra megnyílik egy-egy völgy s a távolban kékfő havasokat mutat. A völgyekben, kisebb dombokon rombadólt várak, kastélyok láthatók. Előveszszük az Emke-kalauzt s elolvassuk a történetüket.

Az Emke-kalauz egy valóságos biblia. Először is a legjobb beдекerek közé tartozik s azután a magyar emberre még különösen úgy hat, mint a biblia. Merithetünk belőle erőt, bátorságot, vigasztalást. Fel van benne dolgozva Erdély történelmileg, néprajzilag, földrajzilag. Olvassuk belőle, hogy ott más nép egyszerűen csak élt, de a magyarság cselekedett, alkotta országát, teremtette meg Erdélyt, a magyarság csinálta a történelmét, védte ezer év óta vérével s tartotta fenn a mai napig töméntelen szenvedések közt. Minden kő erről beszél, minden elnevezés erre mutat a Királyhágótól a tölgyesi szorosig. Ki meri magának követelni ezt az országot, melyért az oláh egye-

Mit tegyünk a járvány idején?

a) Általános tudnivalók.

A kolera ragadós betegség, csirái, az úgynevezett komma alakú bacillusok, a koleras beteg ürülékében és hányadékában tenyésznek, megvannak tehát mindazon tárgyakon, melyeket a beteg bemocskolt. A bemocskolt tárgyakról elvihetik a fertőző csirákat a legyek is; beszáradván és elporladva elszállhatnak a fertőző csirák a levegőbe. A betegből kijutott bacillusok jól tenyésznek a lakás és udvar szennyében, kivált pedig a vízben és ételekben, melyek szintén terjesztői a ragálnak.

A kolera első időszaka a hasmenés. Azért járvány idején minden hasmenést gyógyítani kell és annyival inkább kerülni mindent, a mi hasmenést okozhat, mert gyomorrontás és bélhurut hajlandóvá teszi az embert a kolera megkapására. Egészséges ember beleiben nehezebben fészkelnek meg a bacillusok.

A második időszak a kolerin képét ölti, vagyis mind gyakoribbá válik a hasmenés, majd hányás társul hozzá, a beteg folyton szomjazik, elyöngül, lábikrájában görcsei támadnak.

A harmadik időszakban gyakran hány, hasmenése olyan, mint a rizkásaleves, egész teste elhidegül, vizellete elakad, ereje egészen kimerül.

b) Elkülönítés.

A kinek csak egy szobája van, nem tarthatja otthon koleras betegét, hanem rögtön kórházba kell szállíttatni. Betegszállításhoz csak a hatóság betegszállító kocsiját szabad használni. Ha szükségből más kocsit használtak volna, ezt azonnal fertőtleníteni kell.

Ha van több szobánk, a beteget az egyik szobába kell zárni, a hol csak egy valakinek szabad tartózkodnia, mint ápolónak. Látogatót nem szabad beereszteni, kivált pedig a gyermekekre kell vigyázni, hogy be ne menjenek. A szoba berendezése a legegyszerűbb legyen. Egyszerű fa- vagy vasbutorok legyenek benne, a szoba fala legjobb, ha egyszerűen festve, tapetázás nem való a beteg szobájába. Ruhák, szőnyegek, pokróczok, függönyök, terítők nem oda valók.

A beteg ágyában csak szalmazsák legyen, melyet aztán el lehessen égetni; jó a lepedő alá még gumilepedőt is teríteni, hogy a szalmazsák át ne ázzék. Gumilepedő helyett szükségből vastag pakoló papíros is megjárja. Takarója pokrócz legyen, semmi esetre se dunyha. Feje alá csak egy páruát tegyünk, annak huzata alá is jó, ha gumilepedőt teszünk.

A szobában csak a beteg ételét, italát szabad bentartani, a ki az ápolásra vállalkozott, ne egyék, igyék a beteg szobájában.

Járvány idején ne menjünk olyan helyre, a hol sok ember együtt van, ne járjunk piszkos helye-

ken. A gyermekekre vigyázzunk, hogy el ne ka-landozzanak. Legyenek mindig körülöttünk az udvaron, kertben vagy tisztá szobában. Erre annyival inkább vigyázni kell, mert járvány esetén az iskolákat is bezárják.

c) Fertőtlenítő szerek.

A fertőtlenítő vagy, dezinfectiózó szerek olyan természetűek, hogy elpusztítják a fertőző bacillusokat.

Legegyszerűbb fertőtlenítő szer a forró lug és forró gőz. Jól használható a mésztej (vízzel kevert oltott mész), a klórmész, a vasgálic és rézgálic. Azonban ezek csak kisegítők a rohadás és bűz elhárítására, addig is, míg a kolera el nem érkezik. Ha valahová koleras materia jutott, akkor már nem elég hathatóság. Jó a nedves fűrészpor is a szemetes helyek behintésére, hogy tisztára lehessen a szobák sarkát, a lépcsőt söpörni.

Legkítűnőbb fertőtlenítő szer a szublimát. Azonban ez mérgező és csak orvos rendelésére adják. Legjobb, ha az orvos egy grammos doziskóban rendel, a mennyit egy-egy liter vízben oldvasztunk fel. Ez a liternyi fertőtlenítő folyadék 2 krajczárba kerül, tehát nagyon olcsó is. Ennek sem színe, sem szaga nincs, foltot sem hagy, úgy hogy kényes butorokat is le lehet vele mosni. Azonban minden ércet megmar, tehát gyűrű ne legyen kezünkön, ha szublimáttal mossuk kezünket, ne mossunk vele vasbutorokat, ne fertőtlenítsünk vele angol árnyékszékét. Hogy tévedésből senki meg ne igya, célszerű pikreavval sárgára vagy kékítővel egy kissé kékre festeni.

Kítűnő szer a karbolsav. De ne az értéktelen fekete karbont vegyük, hanem a sárgát, kezünk s a fehérnemű fertőtlenítésére pedig a drágább kristályos karbont. A karbolnak 5 százalékos oldvasztékát használjuk, pl. fél kilót keverjünk 10 liter vízbe, melylyel jól össze kell keverni. A kristályos karbolsavat előbb üvegestől meleg vízbe kell tartani s ha szétfolyt, akkor lehet vízzel keverni. Ara változik, kilóját 1 frt 50, sőt néha 3 frtért adják, tehát az 5 százalékos karbolsav literje 7—15 krajczárba kerül. A sárga karbolsav olcsóbb; kilója 60—65 kr, tehát a karbolsav literje 3 krajczár.

Helyiségek kifűtölésére ként égetnek el. A kénrudakat cserép edényben gyújtják meg, az edényeket nemcsak a padlóra kell tenni, hanem magasabb helyekre is, mert különben a nehéz kénző nem érné el a szoba felső részét.

A fertőtlenítő szerekre általában jegyezzük meg, hogy bővíben kell őket használni. Nevetséges dolog, ha egy kis karbolsav vízzel locsoljuk meg a padlót, ágytűt, vagy akár a ruhánkat. A karbolsav szagától nem ijednek meg a bacillusok. Az sem ér semmit, ha a szoba sarkait, a folyosó és lépcső fala tövét piros karbolporral hintik be s ott hagyják meggyűlni a szemetet. A fertőtlenítő szer csak akkor ér a bacillusokhoz, ha vízben föl van oldvasztva.

bet nem tett, mint hogy benne lakott? Mi nyoma van Erdélyben az oláh faj kétezeréves fennállásának? És nézzétek meg a magyarság ezeréves uralkodásának, hősiségének, nemességének, hazaszeretetének ezer emlékét.

... Ha Erdélybe mentek, vigyétek el az Emke piros bibliáját. Sokat tanultok belőle.

III.

Itt vagyunk Ágostonfalván. Ez Tusnádnak a vasuti végállomása. Valami tizenegyen szálltunk ki. S összesen egy fiakker várt ránk. Szerencsémre a többiek feleségestől jöttek. Az asszonyok mindig ott felejtenek valamit a kupában, a miért a férjnek vissza kell szaladni. A férjek pedig rendszeresen nem találják meg a kendőt, skatulyát, napernyőt. Most is így volt s én kényelmesen lefoglaltam az egy fiakkert. Megjegyzendő, hogy Tusná a leghíresebb erdélyi fürdő, s mégis ilyen rossz, hanyag oda a közlekedés. Ha ily arányban romlik a közlekedés lefelé, akkor Jegenyefürdőre már valószínűleg négykészláb kell a turistáknak bemászniuk.

Szívelegéből felraktam az asszonyok holmiját is és azzal az ígérettel, hogy küldök kocsit Baróth-ról, elkocogtam.

— Messze van-e Tusná? — kértem a székely legényt.

— Csak ahajt van, instálom — felelt s a völgyek közé, a sötét fenyvesekre mutatott.

Innentől kezdve még hat órát kocsikáztunk. Az angol turista ilyenkor a következőket vezeti be a naplójába: Ahajt — széky nyelvén annyit tesz, hogy: hat óra járás.

Egyszer csak a legény fölveszi a melléte levő női kézi kosarat s így szól:

— Ilyent én is tudnék csinálni.

— Hát miért nem csinál?

— Instálom, én kocsis vagyok.

— De télen, a mikor nem fuvaroz.

— De én, instálom, akkor is csak kocsis vagyok.

Ez tehát a kocsis-bűszkeség, melynek derogál kosarat fonni. Ért is hozzá, rá is ér, de rangján alulnak tartja.

Tusnádon sokkal rövidebb időt töltöttem, sem-hogy a hibáit megláthattam volna. Ezt a rövid időt is egy oly szeretetreméltó uri család körében töltöttem, hogy onnan nézve még a hibák is ére-nyeknek látszottak.

Remek volt a kirándulás a Szent-Anna-tóhoz. A tóhoz fűződő fölséges regéken, tündérekben, manókon és királykisasszonyokon gondolkozva, haladtunk a nagyszerű tengerszemhez. És mit láttunk, mikor a tópartra értünk? Egy fináncz föltett sapkával, teljes erővel uszta át a tavat, tán ugyanazon a helyen, hol egykor a habléányok uszáltak. Vége volt minden költészetnek. Elfelejtettem megkérdezni, hogy a pénzügyör bravr-ból hasította-e át a vizet, vagy pedig azért, mert jelentést kapott, hogy a tulsó parton dohányt csempésznek.

Meglátogattuk a torjai kénköves és szénsavas barlangot is, melyen ugyan nincs mit látni, leg-följebb az a tudat izgatja az embert, hogy oda-bent a halál lakik s csak egy szippantást tegyen a bemenő: meghal. A külső barlangban térdig él a halál, a belsőben ellepi, körülöleli az utast. Van ott állandóan egy góbé, a ki bemegy a gyilkos

A levegő fertőtlenítésére nem használ a szagos kifüstölés, csak elleplezi a büzt. Mindennek kellő fertőtlenítése után folytonos szellőztetéssel kell jó levegőről gondoskodni. Különben alkalmas fűtő, porlasztó készülék segítségével karbopárakkal is lehet tölteni a levegőt. Ugyanilyen készülékkel lehet a nem mosható ruhaféléket fertőtleníteni.

Hatóságok újabb fertőtlenítő kemozókákat építtettek, melyekben forró levegővel fertőtlenítik az értékes ruhaneműket, ágyneműket.

Értéktelen tárgyak legkitünőbb fertőtlenítő szere a tűz. Tűzbe kell azonnal dobni, a mit a beteg beszennyezett, ha nem értékes.

(Vége következik.)

Felhívás

az iparos-mesterekhez.

A kézdivásárhelyi alsófokú ipariskolában az 1892-93-ik iskolai évre szóló beiratások f. évi szeptember hó 12. és 13-ik napjain d. u. 5-7 óráig a közs. elemi leányiskola helyiségében fognak eszközöltetni.

Felhívom az iparos mestereket, hogy a nevezett napokban tanulóikat annál bizonyosabban irassák be, mivel ellenesetben illetékek szemben a törvény szigorát fogom alkalmazni.

Tandij: 2 frt.

Kézdi-Vásárhely, 1892 szept. 6-án.

Bartók Károly
polgármester,
felügy. biz. elnök.

Különfélek.

— Háromszékmegye törvényhatóságának 1893-94. évi költségelőirányzatát a törvényhatósági közutak építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, másrészt az érintett kiadások fedezésére szükséges bevételeiről a vármegyei közigazgatási bizottság folyó hó 6-án tartott ülésében tárgyalta s az alispánnak kiadta. Ezen költségelőirányzatot az alispán folyó évi szeptember hó 7-től kezdve 15 napig, azaz szeptember hó 22-ig a vármegyei főjegyzői irodába közzémlére kitette. A kik az előirányzat ellen felszólalni akarnak, felszólalásukat írásban folyó évi szeptember hó 22-ig az alispánhoz benyújthatják.

— A gyulafelel vasút térrét-kovácsnai vonalának megnyitása, illetőleg a forgalomnak átadása — hír szerint — e hó 15-én lesz. A munkálatok már annyira előre haladtak, hogy a mondott napon rendeltetésének át lesz adható a vonal. Kovácsna ezzel a vonallal is rohamosan közeledik az előrehaladó helyeségek sorába.

— Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Pálmai Károly budapesti mérnöknek a brassó-háromszéki helyi érdekű vasút Brassó-Bertalan állomásától Feketehelem, Vledény,

Persány, Vád, Sárkány és Mundra határainak érintésével Fogarasig vezetendő helyi érdekű vasvonatra megadott előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

— Trombitaharsogás és dobörgés közben vonultak be vasárnap Sepsi-Szentgyörgyre a honvéd-csapatok különböző irányból. A honvéd-zászlóalj Csik-Szeredából, Kézdi-Vásárhelyről és Brassóból érkeztek az összpontosított nagy gyakorlatra s mielőtt szállásaikra mentek volna, csatározásokat hajtottak végre utközben. Zóna szerint dél régen elmúlt már, mikor a csapatok sáradtan, porosan, de jó kondícióban bevonultak a piacszertén oszlopokban sorakoztak honnan a szokásos tisztelgések után elvártálozták a pihenést váró katonákat. Hétfőn reggel már korán kezdődtek a gyakorlatok s tartanak összesen tizen-négy napig.

— Kovásznáról írják lapunknak: Ifj. Deák Károly községi bíró gyümölcsös kertjében figyelemre méltó látvány van. Egy almafa az idén másodszor virágzik. A másodszori virágok teljesen ki vannak fejlődve, akár csak mint tavaszszal, azon különbséggel, hogy ritkábban tartkítják a fát, mint az első bimbók. Ha e jeleknek hinni lehet, hosszú ősre van kilátásunk.

— A Marostordavármegyében alakult verseny-bizottság szeptember hó 25-én és 26-án Maros-Vásárhelyt rendezendő lódiázással és árveréssel egybekötött versenyek programja. Első nap. Vasárnap, szept. 25-én. Délelőtt 9 órakor: 1. Négyes fogatok ügétő versenye. Távoltság k. b. 30 klm. köves állami uton. Első díj 250 frt állami díj, a másodiknak tiszteletdíj a harmadik tételt menti. Tét 20 frt, f. v. f. Délután 3 órakor: I. Gát-versenye. Távoltság k. b. 2800 mtr. Tiszteletdíj és 100 frt állami díj az elsőnek, tiszteletdíj a másodiknak, harmadik tételt menti. Teher 4 évesre 65 klg., 5 évesre 70 klg., 6 évesre és idősebbre 2 klg., Erdélyen kívül ellett lóra 3 klg. több; nyilvános verseny nyeretésére 2 klg. több és pedig halmozva. Tét 10 frt, f. v. f. II. Akadály-versenye. Az Erdélyben állomásozó tényleges és tartalékos katonatisztek részére. Távoltság k. b. 4000 m. Első díj tiszteletdíj és 150 frt, a másodiknak tiszteletdíj, harmadik tételt menti. Teher mint fent. Tét 10 frt, f. v. f. III. Akadály-versenye. Hölgyek díja az elsőnek és másodiknak. Távoltság k. b. 4000 m. Teher mint fent. Tét 10 frt, f. v. f. Második nap. Hétfő, szept. 26-án. Délelőtt 9 órakor: I. Kettős fogatok ügétő versenye. Távoltság k. b. 20 klm., köves állami uton. 150 frt állami díj az elsőnek, tiszteletdíj a másodiknak, harmadik tételt menti. Tét 10 frt, f. v. f. II. Kettős fogatok ügétő versenye. Hölgyek bona fide tulajdonában levő, hölgyek által hajtott 15 markon alóli lovakkal. Távoltság k. b. 10 klm. köves állami uton. Tiszteletdíj az elsőnek adva özv. báró Bánffy Györgyné ő méltósága által tiszteletdíj a második és harmadiknak. Tét 5 frt, f. v. f. Délután 3 órakor: I. Lókiállítás, lódiázás és lóvásár a város majorában.

Tételek és bánatok a verseny-alapra fordítottak. Ügétő-versenyénél a magyar tatters. egylet feltételei irányadók. A versenyben részt vehet minden erdélyi lótulajdonos bona fide tulajdonában levő lóva. Kizártnak a lovas-versenyénél a telivérek, a kocsi-versenyénél a muszkák. Minden versenyben ki vannak zárva a nyilvános idomító intézetben idomított lovak. Csak urlóvas lovagolhat és csak ur-kocsis hajthat. Nevezhetni: Knöpfier Elek vers. biz. alelnöknél Maros-Vásárhelyt szept. 22-én este 10 óráig, az oszlopnál kettős tétellel. Helyárak: Tribüne-jegy két napra 2 frt. A pályára személyenként 30 kr. A pályára belépni csak jeggyel lehet. Jegyek válthatók és előjegyezhető Reichardsperg József könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt. Maros-Vásárhelyt, 1892. aug. hó 29-én.

— Becses ösnyomatvány birtokába jutott a napokban Temesváry János dr. zombori állam-főgimnáziumi tanár Háromszéken. Aristoteles Problemák című művének Augsburgban 1495-ben kiadott ösnyomatványa ez, mely mellé egy latin-német szógyűjtemény, retorika, latin nyelvtan, Aristoteles életrajza stb. vannak csatolva, valamennyi a XV. század második feléből, tehát a könyvnyomtatás régi korából.

— Czipész-furfang. Sok kacagtatól apróság van feljegyezve a bécsi suszterinasokról s általában a lábtü-művészet érdemes bajnokairól. S valamint Bécsben a suszterinas, ép úgy nálunk a politikus oszmadia tipikus alakka nőtte ki magát. Egy közelebb városunkban megtörtént eset azt bizonyítja, hogy nemcsak a politizálásra, de a végrehajtásra is nagy hajlammal bírunk a lábtü készítésének nagyérdemű mesterei. Egy helybeli czipésznek tartozott bizonyos uri ember néhány forinttal. Hónapokig küldözgetett hozzá, hogy adósságát egyenlítsé ki; izengett hol szép szavakkal, hol gorombán. De az adós nem fizetett. Végre is, hogy pénzéhez jusson, furfangot alkalmazott a czipész. Szigorú utasítással küldötté tanulóit az adóshoz, hogy addig ne távozzék onnan, míg az illető nem fizet. S hogy a fiu annál makacsabbul hajthassa végre az utasítást, még elemősiával is ellátta néhány napra. Elment a fiu az adóshoz, s a családtagok azon kijelentésére, hogy a gazda nincs otthon, nyugodtan helyet foglalt, kijelentvén, hogy megvárja. Hosszas várakozás után megérkezett a ház feje; ez ismét azzal a rendes izennel akarta megnyugtanni a tanulóit, hogy majd ki egyenlíti tartozását. A fiu azonban nem hátrált; kerekén kijelentette, hogy addig nem távozik, míg nem fizetnek, miközben az adós rémüldözésére egész hidegvérrel kezdte előszedegetni az elemősiát, melylyel mestere bővön ellátta, s ismét elhelyezkedett. Ekkor az adós — látva, hogy a fiu csakugyan nem szándékozik tágitani s hogy a bekövetkezendő éhség ellen még elemősiával is fel van fegyverkezve — pénzt vett elő s fizetett így rázván le a nyakáról a kérelhetetlen nebulót. A czipész pedig így jutott pénzéhez.

levegőbe s három perczig időzik ott, sőt beszél is onnan kifelé, anélkül, hogy az orrát, száját eltakarná. Titka az, hogy három perczig visszafőtja a lélekzetét. Ez a kacérkodás a halállal számos piczulákat jövedelmez neki. Egy másik mutatvány, hogy a szénsavban a pisztoly nem sül el; az, hogy az égő gyújtó meg elalszik, igen közönséges produkció.

A barlang most már nem csupán szórakozásul szolgál. Az alját megfúrták s 1500 láb hosszú vascsövön a gyilkos levegőjét levezetik a völgybe. Apor báró gyárába, hol a tiszta szénsavat vas-hengerekbe fejlesztve, elszállítják mindenfelé, szódavíz gyártani. Vannak már tehát nemcsak borvizes, hanem szénsavas székelyek is, értődvén ezalatt a hengerszállító fuvarosok.

Csik-Szeredába is benéztem rokonlátogatóba. Csik-Szentkirályon vezet keresztül az ut, a hol az utfélen egy halom tégla mutatnak az utasnak s azt mondják rá: Ez az Andrásyok ősi fészke. Hej, a mai utódok nem gondolják meg, hogy egykor ők is ősök lesznek!

Ha az ember Tusnádfelől megy Csik-Szeredába, meglepi a város szépsége. Csak hogy ez a szép aszszony is halban végződik; az elején városnak induló Szereda kisdud faluá lesz, ha beljebb megyünk. Nem is lakik benne több ezerkilencszáz lélek. Rövid ottlétem alatt két kivilágítást érttem meg: a király születésnapján és Szent István ünnepén.

Minden ablakban gyertya égett. Az első kivilágítás az abszolút korszakból ered, amikor parancsokra illumináltak a polgárok a császár tiszteletére. Ennek ellensúlyozására aztán kitalálták a zékelyek az istvánnapon kivilágítást. Mikor aztán

a császárból alkotmányos király lett, a székelyek továbbra is világítottak önként, megrögzött szokásból, s ugyanezt teszik Szent István tiszteletére is. De az abszolút korszak hagyományaként Szent Istvánnak maig is fényesebben világítanak, mint ő felségének.

A szeredai színházban Deréki Antal igazgató keresi a szerencsét, de eddig nem találta meg. Pedig mást gondoltam, mikor első este köztem és a színház pénztárosa közt a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Kérek egy páholyt.
— Nincs.
— Hát egy körszéket.
— Az sincs.
— Egy támlás széket.
— Szintén nincs.
— Hogyan? Hát minden jegy elkelt?
— Oh, dehogya! Hanem mi másképp nevezzük a helyeket. I-ső, II-ik, III-ik hely.

Szeredáról, a fenyes Hargitán át, Székely-Udvarhely felé irányoztam a szekérem rudját. Az utban keresztül kell menni a híres Oláhfalun, a székely Tarasconon, a melyre Erdélynek összes bolondságait és furfangjait ráfogják. A jobbkezt eső legelső fogadóba betértünk. A czimtábla ez volt:

Vendég-Fogadó
a Kiss Danihoz.

Azt hittem, hogy ez a Kiss Dani valami szűkebb körű nevezetesség, tán egy kisebb fajta Gábor Aron, vagy egy régebbi történelmi alak; azért mikor beléptem az ivóba, megkérdeztem egy ott üldögélő öreg urat:

— Kérem, ki volt az a Kiss Dani?
— Kiss Dani nem volt! — felelé ő.
— Hanem lesz, mint Magyarország?
— Van! Én vagyok!
— A fogadós?
— Az.

— Engedjen meg, ez esetben a czimtábla rossz s így kellene lennie: Kiss Dani vendégfogadója.

Az öreg ur nyugodtan végignézett s kérdé:

— Hová való az ur?
— Én budapesti vagyok.
— No, mert én meg székely ember vagyok.

(A mi annyit tesz: Az ur tehát hallgasson, mert én mint székely feltétlenül okosabb vagyok az urnál. Nem is polemizáltam tovább a Kiss Danihoz czimzett fogadóssal.)

Bethlenfalván láttam még egy jó székely fölírását. Imre Márton sarkóraktárának ez a czimtáblája:

Én Imre Márton
felszólított mindenkit,
hogy csináltassa meg a
sarkóvát.

Ugy hangzik ez a czimtábla, mint valami baljóslat, mely az emberiség végromlását hirdeti. Nem tudom, hogy a bethlenfalviak sietnek-e engedelmessékedni az intésnek.

Kolozsvár volt visszatérőben az utolsó állomás. Ez a város valóban kincses Kolozsvár arra nézve, a kinek ott jó barátai vannak. Mert az erdélyi fővárosban tudnak erősen gyűlölni, de tudnak erősen szeretni is.

(Budapesti Hirlap.)

Sipulusz.

Magyar aranyjárdék 60/100	108.08
Magyar aranyjárdék 40/100	107.85
Magyar papírbárdék 50/100	102.10
Magyar vasúti kölcsön	118.—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	111.—
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	115.60
M. keleti vasúti államköt. III. „	999.—
Osztrák járadék papírban	106.—
Osztrák járadék ezüstben	137.51
Osztrák járadék aranyban	962.—
1860. államsorsjegyek	325.—
Osztrák-magyar bank részvény	140.—
Magyar hitelbank részvény	137.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	94.75
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	93.75
Temes-bánáti földterherment. kötvény	—.
Temes-bánáti földt. kötv. záradékkal	139.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	280.—
Horvát-szlavon földterherment. kötv.	343.50
Magyar szőlődézmá-váltási kötvény	137.—
Magyar nyeresémsorsjegykölcsön	128.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	—.
Ezüst	9.59
Cs. és kir. arany	9.48
20 frankos arany	55.12
Német birodalmi márka	151.49
London (2 havi váltókért)	11.72
20 márka arany	—.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

Sz. 11571—1892.

Árlejtési hirdetmény.

A Háromszékvármegye tanulmányalapját képező és a sepsiszentgyörgyi mentelep által használt és leégett istálló fedélzetének ez évben vállalkozók által 1173 frt 08 kr előirányzott összegben leendő újbóli felépítése céljából folyó évi szeptember hó 10-én délutáni 3 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlatokat a tárgyalási nap déli 12 órájáig a megyei pénztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az ajánlatokban világosan kijelölendő az egyéni árból leengedendő százalék számmal és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban lepecsételve nyújtandók be; az ajánlatok az a kiküldési összegnek öt száztőlja bánatpénzzel csatolandó.

A feltételek, az árelemzés és árjegyzék a jegyzői irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1892. évi augusztus hó 29.

Tompa Miklós,
alispán.

Sz. 3396—1892.

III.

Felhívás.

A sepsiszentgyörgyi m. királyi pénzügyigazgatóság 17953/892. számú körrendelete alapján felhivatnak az összes adózó polgárok, hogy adókönyvecskéiket e hó 25-ig az adóelőírása végett a városi adóhivatalnál mutassák be, mert ellenkező esetben az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a értelmében 5 frtig fognak megbírságotlatni.

Kézdi-Vásárhelytt, 1892. szeptember 3-án.

A városi tanács.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

Allomások			Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat	Allomások			Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat
Predeal (vendéglő)	(érk.)	(ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk.)	(ind.)	10.31	12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	4.20	7.23	2.48		(ind.)		10.47	1.18	
Botfalva	"	"	4.48	7.47		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk.)		12.28	2.49	
Földvár	"	"	5.07	8.03		Nagy-Enyed	(ind.)		1.08	3.47	8.07
Mogyorós	"	"	5.26	8.23		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk.)		1.35	4.07	
Apáca	"	"	5.42	8.37			(ind.)		2.21	4.40	8.07
Köpecz	"	"	6.02	8.57		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)		2.31	4.52	
Agostonfalva	"	"	6.09	9.04			(ind.)		3.08	5.20	
Alsó-Rákos	"	"	6.26	9.20			(érk.)		3.18	5.26	
Homoród	"	"	6.55	9.46		Kolozsvár (vendéglő)	(ind.)		5.14	6.52	11.01
Kacsa	"	"	7.2	9.59			(érk.)		6.08	7.40	5.30
Bene	"	"	7.32	10.20		Nagy-Várad (vendéglő)	(ind.)		10.44	11.51	2.18
Erked	"	"	7.52	10.36			(érk.)		11.04	12.09	
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	"	8.23	11.03		Budapest	(ind.)		6.35	8.40	7.30
Szegesvár (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	8.46	11.19							
Medgyes	(érk.)	(ind.)	8.53	11.29							
			10.09	12.37							

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Érvényes a megnyitás napjától.

Kézdi-Vásárhely			Brassó		
Indul reggel 4:00 d. u. 2:45			Indul reggel 8:30 d. u. 8:10		
Imecsfalva	"	4:17 " 3:02	Szász-Hermány	"	8:49 " 3:29
Páva-Zabola	"	4:34 " 3:19	Prázmár	"	9:13 " 3:53
Kovácsna	"	4:47 " 3:32	Kökös	"	9:26 " 4:06
Barátos	"	5:17 " 4:02	Uzon	"	9:43 " 4:23
Nagy-Borosnyó	"	5:38 " 4:18	Kilyén	"	9:58 " 4:38
Eresztvény	"	5:52 " 4:37	Sepsi-Szentgyörgy	"	10:23 " 5:03
Sepsi-Szentgyörgy	"	6:32 " 5:17	Eresztvény	"	10:51 " 5:31
Kilyén	"	6:42 " 5:27	Nagy-Borosnyó	"	11:13 " 5:53
Uzon	"	7:00 " 5:45	Barátos	"	11:42 " 6:22
Kökös	"	7:13 " 5:58	Kovácsna	"	12:00 " 6:41
Prázmár	"	7:30 " 6:15	Páva-Zabola	"	12:13 " 6:53
Szász-Hermány	"	7:50 " 6:35	Imecsfalva	"	12:28 " 7:08
Brassó	érk. reggel 8:08 este 6:53		Kézdi-Vásárhely	érk. délután 12:46 este 7:26	

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.